

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента Степанової Людмили Василівни
на дисертаційне дослідження Ден Дівеня
«Методика підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до
формування культури сприйняття учнями різностильового вокального
мистецтва»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження пояснюється її належністю до кола питань фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в музично-педагогічних закладах вищої освіти. Сучасне суспільство потребує на висококваліфікованих спеціалістів педагогічної галузі, спроможних до самостійного вирішення насущних питань, що виникають у трагічних і напружених реаліях сьогодення. У сучасних умовах виховна діяльність учителів музичного мистецтва стає вкрай необхідною, яка забезпечує естетичний та культурний розвиток учнів і впливає на формування духовно-моральної та психо-емоційної стійкості останніх.

Мистецтво, і зокрема музичне мистецтво, в усі часи визначалося як первинне джерело й рухома сила піднесення духовності та культури, як окремої людини, так і суспільства в цілому. Важливу роль у цьому процесі завжди відігравала вокальна музика. Сьогодні вокальне мистецтво набуває особливого значення адже володіє потужним потенціалом психологічної підтримки і терапії та є ефективним засобом відновлення психо-емоційного стану особистості. У такому ракурсі діяльність учителів музичного мистецтва набуває просвітницької, арт-терапевтичної та навіть духовно-настановної функцій.

В обґрунтуванні актуальності теми дослідження дисертант спирається на виявлені суперечності, такі як: зацікавленість суспільства у посиленні виховної ролі мистецької освіти на становлення морально досконалої, національно-свідомої й висококультурної особистості та недостатнім впливом систематичних музичних занять на прищеплення учням здатності до сприйняття глибинного змісту різностильового музичного мистецтва; між всебічно обґрунтованими методами удосконалення музичного сприйняття на неготовність до їх впровадження із врахуванням особистісного розвитку і способів музично-пізнавальної діяльності сучасного покоління школярів; між дидактичним потенціалом інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій і недостатнім висвітленням питань їх впровадження в музично-

освітній процес з метою прищеплення учням культури сприйняття різностильового вокального мистецтва.

Зазначене свідчить, що тема наукового дослідження Ден Дівеня «Методика підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва» є актуальною й своєчасною і має наукову й практичну значущість. Своєчасність представленої дисертації підкріплюється зв'язком теми наукової роботи із галузевими науковими програмами планами, темами. Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017).

Представлена дослідником наукова новизна є безперечною. Вона полягає в тому, що *вперше* здійснено цілісний науковий аналіз проблеми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва; розкрито сутність та компонентну структуру досліджуваного феномену; розроблено методику підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва, яка містить комплекс взаємопов'язаних методів, засобів та технологій, серед яких: диспутів, засідань дискусійного «круглого столу», творчих завдань, активізацію міждисциплінарних зв'язків, створення «портрету ідеального вчителя» інноваційних цифрових і дистанційних технологій та їх систематизацію, які забезпечували хід поетапного формувального експерименту, що відбувався за спонукально-ціннісним, методико-формувальним, досвідно-творчим етапами; визначено та обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва; обґрунтовано критерії та показники рівня підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва.

У першому розділі «Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва» уточнено дефініції понять «культура сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва», «підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва», «підготовленість майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття школярами музичних творів

Визначено компонентну структуру досліджуваного феномену, яка складається з: мотиваційно-ціннісного, когнітивно-інтеграційного, рефлексивно-методичного, комунікативно-творчого компонентів

У другому розділі «Методологічне та методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва» обґрунтовано методологічні засади дослідження проблеми формування, а саме: культурологічний, аксіологічний, особистісно-зорієнтований, герменевтично-семіотичний, рефлексивний, компетенісний, інноваційний та педагогічні принципи дослідження феномену підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва.

У третьому розділі «Експериментально-дослідна робота з підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва» представлено зміст та хід дослідно-експериментальної роботи з діагностики рівня підготовленості респондентів контрольної та експериментальної груп і результати перевірки ефективності розробленої методики шляхом формувального експерименту, підтвердження вірогідності отриманих експериментальних шляхом даних; обґрунтовано критерії та показники рівня підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва. Верифікація отриманих статистичних даних здійснювалася за допомогою критерію кутового перетворення Фішера.

Безперечною є практичне значення отриманих результатів дослідження, зокрема щодо застосування методики діагностики підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва до формування культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва, методів і педагогічних умов підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до зазначеної діяльності в освітньому процесі. Значна частка апробованих методів і технологій може застосуватися в позакласній і позашкільній музично-педагогічній діяльності, в умовах підвищення кваліфікації фахівців даного профілю та у процесі фахового самовдосконалення майбутніх учителів музичного мистецтва.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Основні положення й результати дослідження дисертації висвітлено у 11 публікаціях, з яких 3 статті в співавторстві надруковано в наукових фахових виданнях України; 8 апробаційного характеру (4 з них у співавторстві) видані українською мовою. а також обговорено на 12 міжнародних науково-практичних конференціях та щорічних звітних наукових конференціях аспірантів і науковців

факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Структура та обсяг дисертації.

Дисертаційна робота складається із загальної анотації, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (299 найменувань, 35 з них – іноземними мовами) та 15 додатків на 29-х сторінках. Робота містить 11 таблиць, 4 рисунки, що обіймають 3 сторінки основного тексту. Загальний обсяг роботи – 250 сторінок, з яких основного тексту – 167 сторінок.

Зауваження та дискусійні положення до дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Ден Дівеня, вважаємо за необхідне висловити деякі побажання і рекомендації:

1. У дослідженні всебічно й коректно охарактеризовано компоненти досліджуваного феномену, але було б доцільно надати схематичне їх відображення, для більшої наочності компонентно-структурної побудови досліджуваного феномену.
2. У роботі автор вказує чисельну та різноманітну жанрово-стильову палітру вокальних і вокально-хорових творів, які є без сумніву шедеврами та мають як просвітницько-виховну, так і дидактичну цінність, але було б доцільно якби рекомендований репертуар, на якому навчалися студенти, був більш чітко визначений за віковими особливостями удосконалення культури сприйняття учнями різностильового вокального мистецтва.

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки рецензованої кваліфікаційної наукової праці.

Вважаємо, що представлена дисертаційна робота за актуальністю, науковою новизною і практичною цінністю, обґрунтованістю і достовірністю, отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях відповідає чинним вимогам п.п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Ден Дівень, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент –

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музичного мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Людмила СТЕПАНОВА

